

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Kfv. III. 37. 615/2015/4. szám

A Kúria a Dr. Barbalics István ügyvéd által képviselt (...) felperesnek a (...) jogtanácsos által képviselt Egyenlő Bánásmód Hatóság alperes ellen esélyegyenlőségi ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indított perében, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2015. március 10. napján kelt 20.K.31.996/2014/15. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 16. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

ítéletet:

A Kúria a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 20.K.31.996/2014/15. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a Kúria a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

Indokolás

A felperes és társai 2013. november 25-én beadvánnyal fordultak az alperesi hatósághoz, amelyben sérelmezték a Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal (a továbbiakban: KIH) eljárását velük szemben, kérték az egyenlő bánásmód követelményének megvizsgálását, valamint szankciók alkalmazását és eljárási költségeik megtérítését. Kifejtették, hogy a KIH megsértette az egyenlő bánásmód követelményét azzal, hogy a 2012. november 5-én benyújtott kérelmüket nem a törvényes határidőt betartva kezelte, mellyel közvetlen hátrányos megkülönböztetést alkalmazott. Egy éven túl sem adta meg a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 29. § (9) bekezdés a) pontja szerinti adatokat, ezzel megvalósította a közvetlen hátrányos megkülönböztetést. Kérték a jogellenes állapot megszüntetését, hatékony jogorvoslat

biztosítását, a KIM-hez korábban benyújtott beadványok hivatalos használatra történő beszerzését, és a megtett intézkedésekről való értesítésüket, személyes meghallgatás és az eljárás irataiba történő betekintés biztosítását, érdemi tájékoztatást. A felperes és társa ezt követően 2013. december 13-án újabb kérelmet nyújtottak be az alpereshez, melyben előadták, hogy a hatóság nem alakszerű formában 2013. december 6-án hozott jogokat sértő határozata alapján az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 8. § t) pontja szerinti fennálló tulajdonságok alapján a november 25-én előterjesztett kérelmüket változatlanul fenntartják. Az Ebktv. 8. § t) pontja szerinti tulajdonságukat akként határozták meg, hogy „közvetlenül érintettek hitelező felekként több cégen keresztül folyó felszámolási eljárásokban, és közérdekű bejelentő kérelmező, ügyféli minőségben”. Az alperes tájékoztatást és hiánypótló végzést küldött ki a felperesnek és társainak, akik válaszlevelükben erre reagáltak.

Az alperes a 2014. március 24-én kelt EBH/107/8/2014. számú határozatával a felperes és társai egyenlő bánásmód követelményének megsértése tárgyában benyújtott kérelmét tárgyalás tartása nélkül elutasította. Az Ebktv. 8. §-ára hivatkozással az alperes kifejtette, hogy a t) pontban rögzített védett tulajdonsággal a felperes és a társai a kérelem benyújtásakor nem rendelkeztek. Utalt a határozat az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület 288/2/2010. (IV.9.) számú állásfoglalására az „egyéb helyzet” meghatározásával kapcsolatosan.

A felperes keresetében az alperes határozatának felülvizsgálatát és megváltoztatását kérte annak megállapításával, hogy a kérelmezett KIH megsértette a felperessel szemben az egyenlő bánásmód követelményét, mert a 2012. november 5-én a KIH-nél benyújtott kérelemre indult, a Ket. hatálya alá tartozó eljárás alapját képező felperesi beadványt egy éven túl nem bírálta el, másodlagosan kérte, hogy a bíróság helyezze hatályon kívül az alperesi határozatot és utasítsa új eljárásra és új határozat meghozatalára. Hivatkozása szerint lényegi tulajdonsága az igazságérzéke és az, hogy a valótlannak tartott dolgok valótlansága kiderüljön, a felperes által releváns közokiratok és azonos személyek ügyében született jogerős bírósági végzések egyértelmű adatain és kógens törvényi rendelkezésein nyugvóan igaznak vélt igazság kimondasson. A felperes álláspontja szerint ez a felperesi tulajdonság nem egyéni érzékenység kérdése, hanem beletartozik az általános személyiségi jog körébe. Hivatkozott az Alaptörvény II. cikkére, a Római Egyezmény 6., 13. és 14. cikkére, sérelmesnek tartotta, hogy feleslegesen terjesztett elő és adott ki újabb és újabb hiánypótlásokat az alperes az eljárás során, hiszen ő és társai megfelelő módon igazolták védett tulajdonságukat. Törvényszéki másodfokú ítéletre hivatkozott, amely a körben született, hogy a

személyiségnek lényegi tulajdonsága az igazságérzék és a személyiség lényegi vonásán alapuló diszkrimináció esetében az alperesnek akkor is el kell járnia, ha a védett tulajdonságot az Ebktv. 8. §-a nem nevesíti, hiszen a t) pontba ez a fogalom belefér.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét alaptalannak értékelte és elutasította azt. Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy az eljárás során abban kellett döntenie, hogy helyes volt-e az az alperesi határozati megállapítás, hogy a felperes által előadott sérelem nem kategorizálható az Ebktv. 8. § t) pontja szerinti védett tulajdonság körében, „egyéb helyzetek” tulajdonsága, vagy jellemzője definíciónak nem felel meg, és ebből kifolyólag helyes volt-e az az alperesi eljárás, hogy a felperes panaszát érdemben nem vizsgálták.

Hivatkozott az elsőfokú bíróság az Ebktv. 8. § t) pontjára, 10. § (2) bekezdésére, 19. § (1) és (2) bekezdéseire, 4. § c) pontjára, 14. § (1) bekezdésére, 16. § (12) bekezdés a) pontjára, 17. §-ára, 17/A. §-ára, az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület 288/2/2010. (IV.9.) TT számú állásfoglalásában foglaltakra, valamint a Ket. 71. § (1) bekezdésére. Kifejtette, hogy a KIH a 177/2012. (VII.26.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdése alapján a kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős miniszter irányítása alatt álló központi hivatal hatás- és feladatkörét, működését, a Korm. rendelet, valamint a Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 10/2013. (III.1.) KIM utasítás tartalmazza. A KIH elnökének irányítása alatt áll.

Idézte az elsőfokú bíróság a Korm. rendelet 5/A. §-ában foglaltakat, valamint a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény 27/A. § (7) bekezdését.

Rögzítette, hogy az „egyéb helyzet” tekintetében elfogadta a Tanácsadó Testület állásfoglalását, mely szerint az „egyéb helyzet” fő szabályként olyan tulajdonságokra jelent védelmet, amelyek az emberi személyiség lényegi vonásai, az egyéb tulajdonság nem lehet azonos az elszenvedett hátránnyal, nem lehet tehát az a különbség az összehasonlított személyek, illetve csoportok között, hogy az egyik elszenvedte az adott hátrányt, a másik pedig nem.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az, hogy a KIH, mint közigazgatási hatósági feladatot is ellátó szervezet hallgat, túllépi az ügyintézési határidőt, nem válaszol, nem kommunikál saját ügyfeleivel, a portaszolgálaton olyan utasítást helyez el, hogy a felperest nem lehet beengedni, nem minősíthető olyan tulajdonságnak, amely a felperes személyiségének lényegi vonásait képezné, valamint látható, akaratuktól független csoportképzésre

alkalmas, szükségszerűen fennálló, minden napi létüket befolyásoló tényezőként sem vehető figyelembe. Ez a hátrány ugyanis egyéni körülményekhez kapcsolódik. Az, hogy a felperes egyes felszámolási eljárásokban hitelezőként jár el, egyéni körülménynek számít, mely vonatkozásában van a hatályos jogszabályok alapján jogorvoslati út, a KIH felettes szervéhez vagy a bírósághoz is fordulhatnak a közigazgatási szerv hallgatása okán.

Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy az alperes sem anyagi, sem eljárási jogszabálysértést nem követett el döntése meghozatalakor, mikor rögzítette, hogy a felperes és társai védett tulajdonságának valószínűsítése sikertelen maradt, ezért az őket ért hátrány, sérelem részletes vizsgálatát mellőzte arra is figyelemmel, hogy a KIH mulasztásának, hallgatásának, megítélésének körében, illetve az egyes felszámolókkal vagy felszámolási eljárással kapcsolatban az alperes nem rendelkezik hatáskörrel. Helyes volt az az alperesi megállapítás is, hogy a felperes ügyféli minőségét saját eljárásában nem vitatta, de a felperes ügyféli jogainak sérelmét a KIH eljárás tekintetében helyesen nem vizsgálta, mivel erre nem rendelkezett hatáskörrel. Mivel a bíróság osztotta azt az alperesi megállapítást, hogy a felperes nem rendelkezett védett tulajdonsággal, ezért nem folytattak érdemi eljárást, a bíróság a saját eljárása során ezen okokból kifolyólag nem foganatosította a felperes tanúmeghallgatásra irányuló indítványát, mert az az ügy érdeméhez nem tartozott.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését kérte, a keresetében foglaltakat fenntartotta. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206. § (1) bekezdését és az Ebktv. 8. §-ának t) pontját. Kifogásolta, hogy az alperes és a bíróság is elzárta a felperest attól a jogától, hogy sérelmének alapjául szolgáló tények valóságalapját a közvetlen sérelmet okozó személyek meghallgatásának elrendelésével bizonyíthassa. Figyelemmel arra, hogy az alperes érdemi vizsgálat nélkül utasította el a felperes kérelmét, a bíróság a kereset alapját képező tények közvetlen bizonyíthatósága elől a felperest a Pp. 163-164.§-ai szerinti bizonyítási jogától megfosztotta, ezzel megsértette a Pp. 2. § (1) bekezdésében előírt, továbbá a Római Egyezmény 6. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog követelményét is. A felperes törvénysértő módon el lett zárva a Ket. és a Pp. szerinti eljárásban biztosított bizonyítás lehetőségétől, így a keresetének tényleges érvényesíthetőségétől. Hivatkozott az Ebktv. 5. § d) pontjában és 7. § (1) bekezdésében, valamint 19. § (1) bekezdésében foglaltakra. Állította, hogy nemcsak valószínűsítette, hanem a KIH vezetőtől származó, írásban kiadott utasítással igazolta is, hogy a felperest adott

közigazgatási szolgáltatás igénybevétele során fennálló hatósági, bírósági döntés nélkül végérvényesen a KIH kitiltotta a hivatalból. A portaszolgálatot ellátó személy jogellenes elkülönítéssel, zaklatással, megtorló módon, fizikailag akadályozta meg a belépést a kapott írásbeli utasítást követve a minden nagykorú, cselekvőképes személy számára igénybe vehető szolgáltatásból. A felperes állította, hogy a közérdekű fellépése, állampolgári joga érvényesítése, mint védett körbe tartozó tulajdonossága miatt kellett a hátrányt elszenvednie. Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor úgy értékelte, hogy az eljárás megindításához nem volt elégséges adat az Ebktv. 8. §-a és a Ket. 50. § (1) bekezdése alapján. Hivatkozott arra, hogy sem a bíróság ítélete, sem az alperesi határozat nem tartalmazza az okozati összefüggés kizártságát alátámasztó bizonyítékokat, és érvelést arra vonatkozóan, hogy mely bizonyítékot, mely tényt nem fogadta el az oksági kapcsolat valószínűsítetlenségére, holott egyéb helyzet szerinti védett státusz fennállása és a hátrány okozásának egyidejűsége már megalapozhatja az Ebktv. 8. §-ában írt közvetlen hátrányos megkülönböztetést, vagy annak legalább érdemi vizsgálatát. Hivatkozott a 2000/43/EK irányelv Preambulum 2., 3. és 4. bekezdéseiben írtakra, valamint az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának bevezetőjében rögzítettekre, valamint a Római Egyezmény 3., 10., 13. és 14. cikkére.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megfelelő alapossággal feltárta és rögzítette ítéletének indokolásában az ügyben irányadó tényállást, és abból az idevonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazásával helytálló jogi következtetést vont le, azzal a Kúria is egyetértett.

Kiemeli a Kúria, hogy a Pp. 270. § (2) bekezdése és 272. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás során kizárólag a jogerős ítélet jogszerűsége vizsgálható, a Pp. 275. § (2) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben.

A felülvizsgálati kérelem elbírálása során a Kúriának abban kellett állást foglalnia, hogy a jogerős ítélet, továbbá az alperes határozata helyesen értelmezte és alkalmazta-e az Ebktv. 8. § t) pontját, azaz az „egyéb helyzet, tulajdonság, vagy jellemző” értelmezését helyesen végezte-e el.

E körben a Kúria - alapvetően egyetértve az alperes és az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával - a következőkre mutat rá.

Az Ebktv. felsorolja azokat a tulajdonságokat, jellemzőket, amelyek alapján történő megkülönböztetés a törvény értelmében diszkriminációnak minősül. Ezeket nevezzük védett tulajdonságoknak. Az Ebktv. általában olyan tulajdonságokat részesít védelemben, melyek jellemzően veleszületett, állandó, az egyén által megváltoztathatatlan, vagy nehezen megváltoztatható tulajdonságok (pl. nem, bőrszín, anyanyelv, életkor, egészségi állapot, szexuális irányultság, vallási meggyőződés, stb.). Az Ebktv. - a nemzetközi gyakorlattal összhangban - jellemzően olyan tulajdonságokat részesít védelemben, amelyek a személyiség lényegi vonásai, csoportképzésre alkalmasak, és előítéletek alapjául szolgálhatnak. A felsorolt tulajdonságok között csupán egyetlen kivétel található, mégpedig a munkaviszony részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama [8. § r) pontja], ami egy uniós irányelv alapján lett a felsorolás része.

Az Ebktv. 8. §-ában rögzített felsorolás ugyanakkor nem zárt, mivel az utolsó helyen az „egyéb helyzet, tulajdonság vagy jellemző” szerepel, konkrétan a t) pontban. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a törvény egy személy, vagy csoport bármely egyéb tulajdonsága, helyzete alapján történő megkülönböztetését diszkriminációnak tekintené. Mind a nemzetközi, mind a hazai jogértelmezés szerint az egyéb helyzet körében is fő szabályként olyan tulajdonságokra lehet a védelmet kiterjeszteni, ami az emberi személyiség lényegi vonása, valamint tárgyilagosan igazolható, homogén csoportképzésre, általánosításra alkalmas, és társadalmi előítéletek alapjául szolgálhat. Az „egyéb helyzet” fogalmát szűken kell értelmezni, mert egyébként felmerülhet annak a veszélye, hogy devalválódik a nevesített tulajdonságok esetében nyújtott védelem. Az Ebktv. Preambulumából és a törvény uniós-jogi háttér jogszabályaiból is az következik, hogy a védelem középpontjában - az „egyéb helyzet” értelmezése során is - az össz-társadalmilag hátrányos helyzetben lévő csoportok állnak. Az alperes neve mellett korábban működött Tanácsadó Testület is kifejtette, hogy az Ebktv. 8. § t) pontjában védett tulajdonságként megjelölt „egyéb helyzetnek minősülő tulajdonságok, sajátosságok, élethelyzetek körét szűken kell értelmezni, a tág értelmezés a kedvező bizonyítási szabályok hatályának indokolatlan kiterjesztéséhez vezetne, így ellentétes lenne az Ebktv. céljával” [288/2/2010. (IV.09.) TT számú állásfoglalás].

A perbeli eljárásra vetítve a felperes az alapeljárásban és a perben védett tulajdonságként „igazságérzék”-ét jelölte meg („valótlannak tartott dolgok valótlansága kiderüljön, igaznak vélt igazság kimondasson”). Az, hogy valakinek van-e igazságérzéke vagy

milyen az igazságérzéke, egyéni megítélés kérdése, semmi esetre sem egy olyan objektív, tényszerű, csoportképzésre alkalmas, tárgyilagosan igazolható tulajdonság (jellemző vagy helyzet), amely előítéletek alapjául szolgálna, tehát nem tekinthető az Ebktv. értelmében vett védett tulajdonságnak.

Az Ebktv. 8. §-a szerint kizárólag akkor beszélhetünk hátrányos megkülönböztetésről, ha a panaszos rendelkezett a törvény szerinti védett tulajdonsággal, és a védett tulajdonsága miatt érte a sérelem. Elsődlegesen tehát a védett tulajdonság fennállta vizsgálendő, másodlagosan pedig az ok-okozati összefüggés. A védett tulajdonság vizsgálata körében azonban az alperesi hatóság már - helyesen - azon következtetésre jutott, hogy ilyen a felperes esetében nem áll fenn, így a további bizonyítás, az ok-okozati összefüggés vizsgálata is szükségtelen volt.

Az alperesi hatóság csak az egyenlő bánásmód követelményének megsértését vizsgálhatja, egyéb jogsértések vizsgálatára hatáskörrel nem rendelkezik. Miután a felperes esetében megállapítható volt, hogy a hivatkozott tulajdonság (igazságérzék) nem minősíthető a törvény értelmében vett védett tulajdonságnak, ennek hiányában pedig a törvény értelmében nem valósulhat meg hátrányos megkülönböztetés. Ennek megállapítását követően az alperesi hatóságnak nem kellett a tényállás tisztázása körében további intézkedéseket tennie, bizonyítást lefolytatnia, a tényállás egyéb vonatkozásait feltárnia. Alaptalanul hivatkozott tehát a felperes arra, hogy a hatóság és a bíróság is csak részben tárta fel az ügy tényállását.

A Kúria osztotta az elsőfokú bíróságnak az alperesi hatósággal egyező azon jogi álláspontját, amellyel az Ebktv. 8. § t) pontját értelmezték, a levont jogkövetkeztetés is helytálló volt, a felperes alaptalanul kifogásolta azt felülvizsgálati kérelmében.

Hangsúlyozza azt is a Kúria, hogy az ügy elbírálására az Ebktv. szabályai voltak az irányadók. Azok „harmonizációja” az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatával és a Római Egyezményrel megtörtént, abba beépítésre került, így a felperes ezen felülvizsgálati kérelembeli érvelése sem volt alkalmas állításainak alátámasztására.

Minderre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem jogszabálysértő a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben, ezért azt a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült alperesi perköltség megfizetésére a Kúria a felperest a Pp. 270. § (1) bekezdés folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdés szerint kötelezte.

*A tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati
eljárási illeték viselésére a felperes a 6/1986. (VI.26.) IM
rendelet 13. § (2) bekezdése értelmében köteles.*

Budapest, 2015. október 27.

***Dr. Kovács András s.k. a tanács elnöke, Dr. Fekete Ildikó s.k.
előadó bíró, Dr. Kovács Ákos s.k. bíró***